

Veel Alken voor onze kust

Opvallende piek vroeg in het seizoen

De laatste jaren is de Alk (Alca torda) toegenomen voor onze kust. Grafiek 1 toont het aantal waarnemingen van Alken in de regio Zuid-Kennemerland over de afgelopen 24 jaar. Opvallend is dat in de laatste drie jaar de aantallen flink zijn gestegen. Wellicht zit hier een klein waarnemerseffect in, echter valt op dat bij bekende plekken zoals de Zuidpier de laatste jaren veel meer Alken worden gezien en gefotografeerd.

■ Han Buckx

ALKEN Zuidpier IJmuiden, 26 oktober 2023. Foto's: Sylvain Fleur

Ook op zee-trektelposten (zie ook grafiek 2) is het aandeel van de Alk (t.o.v. Zee-koeten) behoorlijk toegenomen. Niet alle langsvliegende alk-achtigen kunnen op naam worden gebracht en verdwijnen dan als 'A/Z-tjes' in de boeken. Bij vogels die dicht bij de kust langsvliegen lukt het op soortnaam brengen vaak wel. Tot voor kort bleken dit meestal Zeekoeten (*Uria aalge*) te zijn. Scheveningen, een bekende trektelpost, noteerde bijvoorbeeld voor 2020 jaar-

lijks (maar) 10-30 Alken. In 2020 waren er dat al 582 en dit jaar (tot eind oktober) zijn er al meer dan 3500 exemplaren geteld!

Op Terschelling werd zelfs op 11 oktober 2023 een nieuw landelijk record gevestigd van 1265 langsvliegende Alken! Ook op de telpost Bloemendaal aan Zee is het aantal vastgestelde Alken dit jaar al boven de 100 exemplaren uitgekomen, waar er voor 2020 nog geen tien per jaar werden gezien.

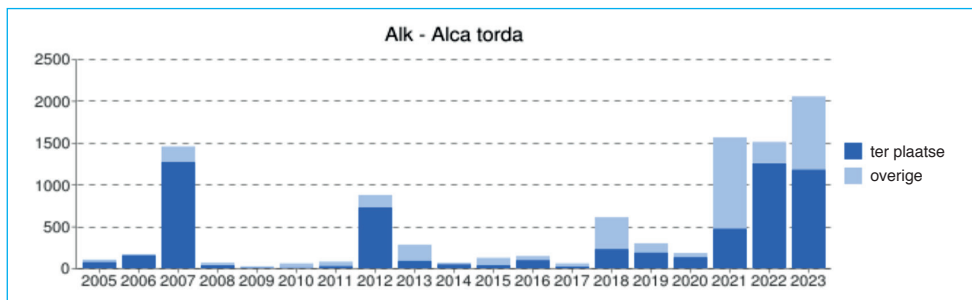
ALKEN Zuidpier IJmuiden, 26 oktober 2023.

Strandingen

Het Vogelhospitaal Haarlem meldt dit najaar ook meer Alken in de opvang, terwijl het aantal Zeekoeten juist vrij laag ligt (zie ook tabel 1).

Helaas liggen er dit jaar ook veel dode Alken (en Zeekoeten) voor de kust. Zo'n massale stranding van dode zeevogels komt eens in de paar jaar voor. Maar deze keer valt, volgens zeevogelonderzoeker Kees Camphuysen (NIOZ), op dat het vroeg in het najaar is en dat het vooral om volwassen Alken gaat. De aantallen van deze soort zijn al weken opvallend hoog. Camphuysen: 'Op de Texelse vloedlijn liggen nu rond de 10-12 verse kadavers per kilometer en er spoelen er voortdurend meer aan. De vogels zijn omgekomen door verhongering (de Engelse term voor zo'n massastranding is een 'wreck'). Bijzonder aan

deze sterfte, afgezien van de aantallen dode vogels, is de aanwezigheid van volwassen Alken in slagpenrui (5 Alken tegen 4 Zeekoeten is de verhouding momenteel). De Alk is normaal pas veel later in de winter in dit gebied aanwezig en strandingen van Alken kennen normaal hun hoogtepunt in januari-februari. Vroeger waren dit soort strandingen met stookolie gerelateerd, ongeveer sinds 2005 is de Noordzee zo goed als schoon wat betreft olie. Massastrandingen kwamen ook vroeger al regelmatig voor, dus nieuw is het fenomeen niet. Maar de verhongering van de alkachten zo vroeg in de herfst, bij rustig weer, past wel in het beeld van een reeks aan afwijkende verschijnselen in de Noordzee die in elk geval deels samenhangen met de abnormaal hoge temperaturen van het zeewater.'

GRAFIEK 1: Waarnemingen Alk in de regio Zuid-Kennemerland (2005 - 2023). Bron: Waarneming.nl

Uitgesproken zeevogels

Doorgaans zijn Alken uitgesproken zeevogels, die meestal ver op zee blijven. De vogels die in de Noordzee overwinteren komen uit broedkolonies langs de rotskusten van het Verenigd Koninkrijk. Het zijn viseters die tientallen meters onder water naar hun prooiën duiken, waaronder sprot en haring. De Britse populatie is na de eeuwwisseling met 40% toegenomen, wat een verklaring voor de toename langs de Nederlandse kust zou kunnen zijn. Een andere reden zou een voedselprobleem in de centrale Noordzee kunnen zijn, waardoor de (voornamelijk adulte) vogels die daar veel overwinteren naar het zuiden verschuiven. Mocht u zelf nog een Alk willen zien dan

Tabel 1: Aantal opgevangen Alken en Zeekoeten van 2019 t/m oktober 2023; Vogelhospitaal Haarlem.

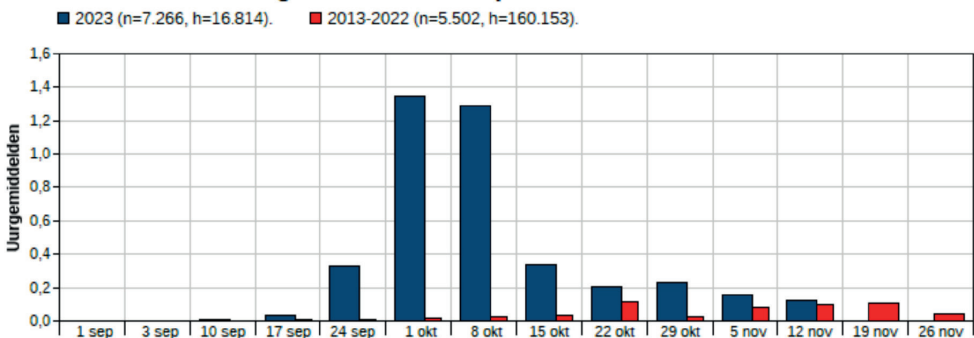
Jaar	Alk	Zeekoet
2019	2	47
2020		10
2021		46
2022	4	64
2023	9	17

lijkt de Zuidpier van IJmuiden deze winter een betrouwbare plek. Medio april verplaatsen ze zich weer naar de broedkolonies.

Bronvermelding

- Sovon nieuws: Albert de Jong, 10 oktober 2023.
- Nieuwsbrief Zeetrekellingen, nr. 5, juni 2023.

Alk - gemiddeld aantal ex. per uur / standaard week

GRAFIEK 2: Uurgemiddelden van de Alk langs telposten in 2023 (blauw) vergeleken met de tien jaren ervoor (rood). Bron: Trektellen.nl